

VR 14 NOV 25

JOS VAN IMMERSEEL

PIANOFORTE

WOLF

Joseph, Wolfgang en Ludwig

VR 14 NOV 25

JOS VAN IMMERSEEL

PIANOFORTE

WOLF

Joseph, Wolfgang en Ludwig

PROGRAMMA

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756 – 1791)

Kwintet in Es groot K. 452

Largo, allegro moderato

Larghetto

Rondo Allegretto

JOSEPH HAYDN (1732 – 1809)

Andante con variazioni Hob. XVII/6

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770 – 1827)

Kwintet in Es groot opus 16

Grave allegro ma non troppo

Andante cantabile

Rondo allegro

TOELICHTING

Aan het einde van de 18de eeuw gonsde Wenen van de vernieuwende ideeën, gedragen door een generatie briljante blazers die componisten tot experimenteren aanzetten. Uit die bruisende omgeving ontstonden twee meesterwerken voor een opvallend intieme bezetting: de kwintetten van Mozart en Beethoven, beide geschreven voor dezelfde vijf instrumenten en beide uniek in hun soort.

Deze werken danken hun ontstaan aan de virtuoze blazers van het laat-18de-eeuwse Wenen: musici als hoboïst Friedrich Ramm, klarinettist Anton Stadler, fagottist Georg Wenzel Ritter en de hoornisten Giovanni Punto en Joseph Leutgeb. Hun uitgesproken muzikale persoonlijkheden bepaalden mee het klankideaal dat Mozart en Beethoven voor ogen hadden. Ook vandaag vormt hun erfenis een belangrijke referentie voor uitvoerders op historische instrumenten.

Mozarts KV 452: meesterwerk en model

Mozart ^(1756–1791) componeerde zijn *Kwintet in Es* in 1784 tijdens een uitzonderlijk productieve periode. Het werk ging in première in het Weense Burgtheater tijdens een van zijn abonnementsconcerten. In een brief aan zijn vader schrijft hij: *"Ik beschouw het als het beste werk dat ik ooit heb geschreven!"*

Het kwintet sluit aan bij de verfijnde klankwereld van zijn rijpe pianoconcerten: een zorgvuldige balans tussen kleur, dramatiek en een innige dialoog tussen piano en houtblazers. De finale mondt uit in een opvallende 'cadenza a tempo' voor alle vijf instrumenten, een van de grote verrassingen van het werk.

Tussenspel: Haydns *Andante con variazioni in f klein*, Hob. XVII/6

Voor we de overstap maken naar Beethoven, klinkt Haydns *Andante con variazioni in f klein*, Hob. XVII/6. Joseph Haydn ^(1732–1809), de oudste van het Weense classicistische trio, componeerde dit kernwerk voor klavier vermoedelijk in 1793. In de muzikale driehoek Haydn–Mozart–Beethoven fungeerde Haydn als verbindende figuur: mentor voor Beethoven en een bewonderd voorbeeld voor Mozart, die hem als een “vader” beschouwde. De eenvoudige, plechtige melodie van het openingsandante vormt de basis voor een reeks variaties die Haydns gevoel voor helderheid, vorm en inventiviteit scherp in beeld brengen. Het stuk fungeert in dit programma als een natuurlijk scharnierpunt tussen Mozarts kamermuzikale verfijning en Beethovens meer uitgesproken pianistische benadering.

Beethoven en ‘de grote leraar die hij nooit had’

Beethoven ^(1770–1827) reisde in 1787 naar Wenen in de hoop bij Mozart te kunnen studeren, maar moest onverrichterzake terugkeren naar Bonn. De bewondering bleef, en zijn *Kwintet in Es* uit 1796 is een onmiskenbare verwijzing naar Mozarts voorbeeld: dezelfde bezetting, dezelfde toonsoort en een overeenkomstige driedelige opbouw met een sonatevorm–inleiding, een lyrisch middendeel in Bes en een rondo–finale. Hoe Beethoven Mozarts kwintet kende, blijft een open vraag. Mozarts oorspronkelijke partituur verscheen pas in 1800 in druk; eerder circuleerde slechts een bewerking voor klavier en strijkers. Mogelijk kende Beethoven een handgeschreven kopie die in Wenen in omloop was. Het autograaf belandde uiteindelijk bij Nikolaus Zmeskall, een goede vriend en vertrouweling van Beethoven.

Beethovens eigen weg

Hoewel Beethoven Mozarts structuur en instrumentatie respecteert, kiest hij voor een andere expressieve richting. Waar Mozart een zorgvuldig uitgebalanceerd kamermuziekwerk creëert, schrijft Beethoven een kwintet dat dicht bij een compact pianoconcerto staat: energiek, virtuoos en met een duidelijk solistische rol voor de pianist. Volgens tijdgenoten kon Beethoven zich tijdens uitvoeringen in het rondo zo laten meeslepen door improvisatie dat de blazers ongeduldig werden – tot ergernis van Friedrich Ramm, de hoboïst voor wie Mozart indertijd nog werk had geschreven, met name o.m. zijn ongeëvenaarde hobokwartet.

JOS VAN IMMERSEEL

Jos Van Immerseel (BE) studeerde piano, orgel, zang en orkestdirectie en verdiepte zich als autodidact in organologie, retoriek en de historische pianoforte. Deze interesses leidden hem naar de oude muziek, de oprichting van een eigen ensemble (Collegium Musicum, 1964-1968), klavecimbelstudies bij Kenneth Gilbert en een overwinning in het eerste klavecimbelconcours van Parijs (1973). Vandaag geniet hij wereldwijd erkenning als solist en kamermusicus en is hij te horen op de belangrijkste internationale concertpodia. Parallel maakte Van Immerseel carrière als dirigent, te beginnen bij zijn geesteskind Anima Eterna Brugge, dat hij in 1987 in het leven riep en waar hij tot 2021 alle belangrijke artistieke keuzes maakte, én nog geregeld als gastdirigent terugkeert. Hij bouwde een collectie historische klavieren uit, overtuigd dat de instrumenten die een componist heeft gekend de sleutel zijn tot een correcte voordracht. Tegenwoordig is hij ook vaak te horen met zijn duo-partner Ayako Ito op twee vleugels.

WOLF

Jos Van Immerseel, pianoforte

Marcel Ponsele, hobo

Jean-Philippe Poncin, klarinet

Bart Cypers, hoorn

Jean-François Carlier, fagot

WOLF is een Belgisch collectief van muzikanten gespecialiseerd in de interpretatie van klassieke muziek op historische instrumenten. De leden van WOLF verdienen stuk voor stuk hun sporen bij de meest vooraanstaande binnen- en buitenlandse ensembles. De specificiteit en speelwijze van oude instrumenten zijn de leidraad in hun benadering van de 18de- en 19de-eeuwse kamermuziek.

In 2012-2013 brengen ze een eerste reeks succesvolle concerten rond serenades voor blazers van Mozart en Beethoven. Daarna gaat WOLF in zee met een groep gelijkgezinde strijkers en in 2014-2015 volgt een concertreeks rond het beroemde klarinetkwintet van Mozart. In 2016 sluit de Australische pianist Anthony Romaniuk bij WOLF aan.

WOLF is ondertussen een gevestigde waarde in het klassieke muzieklandschap, met optredens in onder andere Midis-Minimes, Festival Brussel, PBA Charleroi, Festival de Wallonie: Juillet Musical Saint-Hubert & Les Nuits de Septembre Liège, Automne Musical de Spa, Festival de l'Été Mosan, MusiCa Festival Tournai, MAfestival Bruges, Festival van Vlaanderen (We share music), Eupen Musik Marathon, Miryzaal Gent, CC de Velinx Tongeren, CC Hasselt, CC de Markten Brussel, Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen (NL), Incanto Concerten Middelburg.

De eerste CD-opname van WOLF, in samenwerking met de Australische pianist Anthony Romaniuk (Mozart & Beethoven kwintetten voor pianoforte en blazers), uitgebracht in oktober 2021 voor het label EPR-Classic, werd zeer positief ontvangen door de Belgische en buitenlandse pers, beschouwd als de nieuwe referentie door het Spaanse tijdschrift Scherzo, en bekroond met 5 diapasons door het Franse tijdschrift.

EEN GREEP UIT HET AANBOD KLASSIEK SEIZOEN 25/26

VR 28 NOV 25

20 u - concertzaal

**Brussels Philharmonic, Vlaams Radiokoor &
Boris Giltburg, piano o.l.v. Joolz Gale**

Nacht und Stürme werden Licht

DO 11 DEC 25

20 u - kathedraal

Thomas Baeté *viola da gamba* & **Transports Publics**

O Kerstnacht, schoonder dan de dagen

ZO 11 JAN 26

20 u - concertzaal

Antwerp Symphony Orchestra &

Juan Manuel Cañizares *gitaar* o.l.v. **Pablo González**

Nieuwjaarsconcert

DO 15 JAN 26

20 u - parketzaal 1

Traffik klassik

Diverted traffic

ZA 24 JAN 26

20 u - concertzaal

Symfonieorkest Vlaanderen & Sylvia Huang *viool*

o.l.v. Martijn Dendievel

Martijns winterdromen

VR 06 FEB 26

20 u - parketzaal 1

I Solisti

Serenades for winds

VR 06 MRT 26

20 u - concertzaal

Brussels Philharmonic & Sónico o.l.v. Paolo Bortolameolli

Sinfonía de tango

MEER INFO OVER HET VOLLEDIGE AANBOD KLASSIEK: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)

MEER INFO OVER TICKETVERKOOP: [CCHA.BE/TICKETS](https://ccha.be/tickets)